

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 28. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.958.

LETO XI.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v torek, dne 24. aprila 1928.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 48.

Kreditna politika poštne hranilnice.

Poštna hranilnica vrši danes v našem gospodarstvu dve važni funkciji: V prvi vrsti omogoča vplačila, izplačila in obračune brez gotovine. V drugi pa je poštna hranilnica važen izvod kredita za poslovni svet. Saj se nabirajo v njenih tresorih milijarde, katerih znaten del se nalaga pri denarnih zavodih. Poštna hranilnica v svojem poročilu sama navaja, da je dala v preteklem letu denarnim zavodom 433 milijonov na razpolago. Poleg tega pa še privatnim strankam 47 milijonov v obliki lombardnih posojil. Razmerje denarja, ki je prišel poslovnemu svetu direktno v korist, napram onemu, ki ga posredujejo denarni zavodi, je torej 1 : 9. Ničesar ne bi imeli proti interpolaciji posredništva denarnih zavodov, ako se na ta način ne bi kredit podražil za 100%, kar pa je v današnjih prilikah velika ovira obnove gospodarstva in mnogo prispeva k temu, da proces normalizacije v našem gospodarstvu le polagoma napreduje. Poštna hranilnica ima pri denarnih zavodih dve vrsti naložb. Dnevni, brez odpovedi razpoložljivi denar se obrestuje po 3%, vloge proti odpovedi pa po 6—8% po pogojih, ki jih določi nadzorstveni svet poštne hranilnice. Ta nadzorstveni svet je bil radi svoje enostranske sestave opetovano predmet javne kritike. Brez dvoma je, da ni prav združljivo z obkorožnostno funkcijo poštne hranilnice, da se v njem nahajata eksponenta dveh beograjskih velebank. Milo rečeno, moramo to smatrati za inkompatibilno. Niti enega prečana ni v tem svetu, dasi se pretežen del vlog steka vanj iz prečanskih krajev.

Politika delitve vlog na posamezne denarne zavode je bila opetovano predmet živahnih komentarjev. Da so

bile razne opazke zelo umestne in utemeljevalne, nam dokazuje trpka kritika teh razmer v zadnjem poročilu poštne hranilnice za leto 1927. Poročilo pravi dobesedno:

»Pri nas se je medtem udomačila praksa, da se blagajniška gotovina poštne hranilnice nalaga pri denarnih zavodih, počenši od najmanjšega pa do največjega, in v posameznih slučajih se stavijo na poštno hranilnico zahteve in vplivi, da pridejo nekateri denarni zavodi pri njej do kredita kot do neke posebne državne pomoči. Denarnim zavodom pade zelo težko vračanje vlog poštne hranilnice in branijo se zopet z onimi metodami in vplivi, s katerimi so prišli do kreditov.«

Mislimo, da je bolj jasno pač težko upravi povedati, v kaj služijo sredstva te obkorožnostne institucije. Čekovni zavod ima biti rezerva za javno-kreditne potrebe države, ne pa za privatne spekulacije potom izkoriščanja osebnih zvez in vplivov. Tako bi prišla država za investicije in javna dela lahko do 3% stomilijonskih kreditov brez zastavljanja prometnega davka, carin in monopolov, ki bi nam vse drugače omogočili sanacijo privredne krize. Imamo institucijo, sredstva — toda ni volje, da se jih uporabi v svrhe, katerim so služila pred vojno in katerim morajo po svojem namenu v prvi vrsti služiti. Ni svrha čekovnega zavoda, da obrestuje vloge strankam po 2%, sam pa nalaga po 6—8% in kopiči po 28 do 33 milijonov čistih dobičkov na leto, za katere se vodi ljuta borba tantijem. Vrne naj se svoji nalogi, za katero je bil ustanovljen v dobrobit splošnosti, ne pa skupine dveh ali treh bank — to je naše mnenje.

Predlog zakona o državni trošarini.

V soboto dne 21. aprila 1928 je priredila Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani anketo interesentov glede novega predloga zakona o državni trošarini. Ankete so se udeležili odlični zastopniki naše trgovine, obrti in industrije. Navzoči so bili med drugimi zbornični člani gg. Dragotin Hribar, Fran Kavčič, Ignacij Florjančič in Andrej Oset in zbornični generalni tajnik g. dr. Windischer. Zveza veleindustrijcev in veleprodajalcev alkoholnih pijač je bila zastopana po gg. Medenu, Novakoviču, Nemecu, Hutterju in Diehlu; Zveza gremijev po tajniku g. Podgoršku, Gremij v Ljubljani po načelniku g. Gregorcu in tajniku g. Šmucu. Anketo je vodil zbornični predsednik g. Ivan Jelačin, ki je v svojem nagovoru naglašal važnost državnih trošarin, ki posegajo globoko v naše gospodarsko življenje, pa tudi v produkcijski proces. V svojih nadaljnjih izjavah je omenjal prizadevanje Zbornice za izenačenje državnih trošarin, ki je tudi na zadnjem zagrebškem gospodarskem kongresu oglasila to svojo zahtevo. Predlog, katerega je dobila Zbornica v izjavo, tej zahtevi ustreza, ker predvideva polno izenačenje trošarin na žganje in vino.

Podrobno poročilo o posameznih določitvah predloga zakona je podal zbornični konzulent g. Žagar in k posameznim določitvam navajal izpremenjevalne predloge, katere so na predposvetovanjih stavili posamezni interesenti. O njegovem poročilu se je razvila daljša debata, katere so se vsi navzoči živahno udeleževali.

Po sklenjeni debati je ugotovil g. zbornični predsednik,

da slovenski gospodarski krogi smatrajo predlog za primerno bazo izenačenja državnih trošarin, vendar pa je potrebno, da se nekatera bistvena določila izpremenijo ali dopolnijo, da bodo vstrezala potrebam gospodarstva.

Kolikor prihaja v poštev trošarinska tarifa so bili interesenti mnenja, da je treba znižati trošarino na sladkor in ukiniti trošarino na kavo. Trošarino na alkohol in žganje naj se izenači in zniža na 12 Din za hektoliter-sko stopnjo. Glede trošarine na vino koncedirajo interesenti povišek na 100% izmero sedanjega iznosa, vendar pa le pod pogojem, da se istočasno ukine točilna taksa in taksa na gostilniške račune, ki sta po svojem efektu samo povišanje trošarine. Daljša debata se je vodila tudi o samoupravnih dokladah na državno trošarino. Vsi interesenti so bili mnenja, da avtonomne reke v preizdatni izmeri posegajo po dokladah na trošarino in da je treba to preprečiti z maksimiranjem.

Kolikor prihajajo v poštev obča določila se je gibal debata o trošarinskih znakih, o jamstvu blaga za trošarino, o registrih, o trošarinski kontroli in o kazenskem postopanju. Vsi udeležniki so bili mnenja, da je treba ta določila omiliti, da trošarinska kontrola ne bo posegala v trgovski promet in v produkcijo v izdatnejši meri nego to zahteva nujna potreba za uspešno vršitev trošarinske kontrole. Posebno glede registrov so se udeležniki soglasno izjavili, da jih je na vsak način odpraviti.

Daljša debata se je vodila tudi o kompetencah zakona o državni troša-

rini. Po predlogu si je generalna direkcija davkov pridržala pravico, da v vseh trošarinskih zadevah odloča v II. instanci. Udeležniki so bili mnenja, da je nujno potrebno, da se v trošarinskih zadevah dosledno izvede dekoncentracija in da se prenese reševanje zadev v drugi instanci na delegacije ministrstva financ odnosno na oblastne finančne direkcije.

Anketa je trajala preko 2 ure. G. predsednik Jelačin je po izčrpani debati zaključil posvetovanje in pojasnil da bo Zbornica v okviru mnenj, izraženih tekom posvetovanja, oddala ministrstvu svojo izjavo o predlogu zakona.

Poostreno pobiranje davka na poslovni promet.

Nova okrožnica glede poslovnega davka v Mariboru. — Sestanek interesentov.

V Mariboru je zadnji teden povzročila veliko razburjenje okrožnica davčnega oblastva, ki je bila dostavljena vsem večjim obrtnikom in trgovcem in v kateri se te poziva, naj nemudoma predložijo pristojnemu davčnemu uradu vse svoje poslovne knjige, iz katerih je razviden blagovni promet in kupčije, ki so jih sklenili, da bi mogel tako davčni urad odmeriti poslovni davek.

Okrožnica opozarja, da interesenti izgubijo v primeru, da pozivu ne zadostijo, pravico do pritožbe glede višine davka, ki se jim bo odmeril na podlagi uradnih pripomočkov. Ker se davek na poslovni promet odmerja brezhibno na podlagi predloženih prijav že nad 5 let, jih je ta okrožnica iznenadila. Ukrep se v splošnem smatra za neutemeljen. Da ustrežejo glavnim zahtevam davkoplačevalcev, so sklicale stanovske organizacije trgovcev in obrtnikov za torek, dne 24. aprila t. l. zvečer sestanek interesentov, ki se vrši v Gambriusovi dvorani ob 8. uri zvečer. Na dnevnem redu je posvetovanje glede poostrenega pobiranja davka na poslovni promet.

Obenem pa se namerava ob tej priliki informirati interesente tudi glede novega uslužbeniškega davka, ki povzroča trgovcem in obrtnikom mnogo preglavic. Knjižice, ki so predpisane, so za interesente vse preveč komplicirane in je po pravici utemeljena bojazen pred rigoroznimi kaznimi, ki so predvidene za primer nepravilnega vodenja.

Ljubljanska broza za blago in vrednote ima III. redni občni zbor na dan 25. aprila 1928 ob šestnajstih v borznih prostorih v Ljubljani, Kongresni trg št. 9 (Filharmonija), I. nadstropje, z naslednjim dnevnim redom: 1. Pozdrav predsednikov, določitev treh overovalcev zapisnika in dveh zapisnikov, nadalje poročilo borznega sveta o poslovnem letu 1927. 2. Poročilo tajništva. 3. Poročilo finančnega odbora. 4. Odobritev bilance in podelitev razrešnice borznemu svetu. 5. Volitve: a) 6 članov borznega sveta; b) 5 članov finančnega odbora; c) 13 članov borznega razsodišča.

ZAHTEVJE NASIH IZVOZNIKOV.

Dne 22. t. m. se je vršil v Beogradu občni zbor Udruženja izvoznikov, na katerem je bila sprejeta po daljši razpravi resolucija, ki zahteva: 1. ratifikacijo vseh že sklenjenih trgovinskih pogodb in pospešnje trgovinskih pogajanj z onimi državami, s katerimi se nimamo pogodb. 2. Ukinitve davka na poslovni promet, pred vsem pa garancijo, da ta davek ne bo zastavljen kot garancija za inozemsko posojilo. 3. Ukinitve zaostalih carin. 4. Stabilizacija valute naj se izvrši neodvisno od inozemskega posojila. 5. Vlada naj zabrani prodajo nedozorelega žita na polju. 6. Izboljšanje telefonskega in brzojavnega prometa in 7. izboljšanje tranzitnega prometa.

MORSKI PROMET V JUGOSLOVANSKIH LUKAH.

Trgovska zbornica v Splitu objavlja pregled prometa v naših lukah leta 1927.

V skupno 64 lukah je pristalo 71.021 ladij (11.839.856 neto ton) in iz njih odplulo 70.984 ladij (11.821.486 neto ton). Napram 1. 1926 se kaže porast za 2423 ladij s 3.212.796 neto ton = 13,6%. 90,7% ladij je plulo pod jugoslovansko zastavo ter so vsebovale 76,4% naloženega in izloženega blaga, na ostanku pa je bila udeležena Italija z 8,8% ladij in 18,9% blaga. Naše ladje so povečini obrežne ladje z majhno tonažo (500—900 register-ton). Največji promet je odpadel na Split, Dubrovnik, Gruz, Šibenik in Sušak.

TRGOVSKI TOČILCI V MARIBORSKI OBLASTI.

Gremij trgovcev v Mariboru je prejel od okrajnega finančnega ravnateljstva dopis, v kojem se mu naznanja, da je do sedaj izšlo v celnem območju okrajnega finančnega ravnateljstva 265 odlokov srezkih poglavarstev glede trgovskih točilcev, da se razveljavi potrdilo o sposobnosti lokala za točenje alkoholnih pijač na drobno, od katerih je že 15 pravomočnih. Vsi odloki se predložijo Generalni direkciji davkov v Beogradu s prošnjo za navodilo, ali naj se vsem označenim trgovcem odvzame pravica točenja. Naj bi bile s tem vsem gornjim točilcem definitivno odvzete stare že pridobljene pravice?

NOV ZAKON O POSTAH.

V poštne ministristvu pripravljajo nov osnutek zakona o državnih in pogodbenih poštah, ki bo veljal za vso državo. Osnutek pride pred Narodno skupščino, čim ga odobri ministriški svet.

MEDNARODNA POLJEDELSKA KONFERENCA NA DUNAJU.

24. in 25. maja se bo vršila na Dunaju pod predsedstvom prezidenta Mednarodne poljedelske komisije v Parizu markija de Vogue internacionalna konferenca poljedelskih udruženj, na kateri bo zastopanih 22 držav.

Valovanje cen v trgovini na debelo.

»Privredni Pregled« objavlja sledeči indeks cen za mesece januar, februar in marec t. l.:

Doba	poljedelski produkti	živina in ž. produkti	sadeži in s. produkti	stavlbeni material	kolonijalno blago	industrijski izdelki	cel. indeks napr. 1913
govpr. 1913	100	100	100	100	100	100	100
jan. 1924	2295	2626	910	2026	1667	2118	2084
govpr. 1925	1861	1882	1633	2022	1462	1969	1804
govpr. 1926	1452	1545	1308	1821	1341	1692	1527
dec. 1926	1472	1706	1233	1910	1321	1650	1548
jan. 1927	1607	1612	1180	1928	1319	1856	1550
febr. 1927	1687	1574	1180	1938	1298	1844	1553
marec 1927	1715	1565	1180	1868	1298	1842	1548
apr. 1927	1710	1594	1188	1910	1298	1852	1548
maj 1927	1798	1624	1188	1910	1293	1848	1557
junij 1927	1733	1469	1188	1945	1288	1848	1545
julij 1927	1671	1511	1241	1804	1278	1830	1522
avg. 1927	1923	1658	1325	1801	1304	1849	1610
sept. 1927	1888	1604	1266	1808	1291	1661	1586
okt. 1927	1862	1681	1133	1745	1298	1678	1566
nov. 1927	1815	1708	1132	1745	1298	1683	1564
dec. 1927	1898	1627	1133	1817	1296	1696	1578
govpr. 1927	1775	1602	1178	1851	1296	1657	1558
jan. 1928	1971	1746	1255	1744	1292	1690	1616
febr. 1928	2102	1618	1255	1744	1294	1663	1613
marc 1928	2135	1575	1147	1764	1295	1682	1600

V prvi četrtini leta 1928 pokazuje totalni indeks cen v trgovini na debelo porast, v primeri z indeksom koncem l. 1927. Ta porast znaša okoli 2% napram decembru, a približno 4 odstotke napram prvi četrtini 1927.

Posamezne grupe pokazujejo sledeče spremembe:

Grupa poljedelskih produktov je porasla napram decembru v januarju za 4%, v februarju za 11%, v marcu za 12,8%. Ako primerjamo cene v marcu t. l. s cenami v marcu prejšnjega leta, nam kaže indeks v tem letu dvig cen za 25%. V mesecu marcu t. l. smo imeli torej v primeri z mesecem marcem 1927 zelo veliko razliko v cenah poljedelskih proizvodov.

Če premotimo posamezne predmete te grupe, vidimo, da so v ceni vsi rastli in to skoro v enaki meri.

Grupa živine in njenih proizvodov nam kaže v primeri s cenami v mesecu decembru dvig v januarju, v februarju in marcu pa so cene padle in so bile nižje, ko decembra meseca. Poedini produkti pa dokazujejo drugo razmerje. Tako so cene goveje živine in svinj bile stalno v porastu, cene jaje in perutnine pa so padle.

Cene sadju so bile istotako v porastu. Čvrsto tendenco so kazale slive in rakija.

Pri stavbnem materialu vidimo nekoliko nižje cene radi mrtve sezone v stavbeni delavnosti. V marcu pa se opaža boljša situacija, ker je izvoz navedenega materiala našel povolnejša tržišča in je sezona zopet počela.

Pri kolonijalnem blagu so bile spremembe neznatne, samo kava kaže precejšen dvig cene.

Tudi grupa industrijskih proizvodov priča o malenkostnih spremembah. Cene železa so se držale, cene metalov padle, cene predelane kože pa valovale.

Izvoz v teh treh mesecih je bil slabši od izvoza v istih mesecih minulega leta, ravnotako pa tudi uvoz.

RAZSTAVITE NA LJUBLJANSKEM VELESEJMU!

Cimdaljebolj se bliža zaključek roka za priglaševanje k udeležbi na letošnjem Ljubljanskem velesejmu, ki se vrši od 2. do 11. junija. Dosedaj priglašeni razstavljalci so zasedli že večino razstavnega prostora in kdor še reflektira na lepo in ugodno mesto, naj se takoj prijavi. Reklama in propaganda sta zlasti v današnjem času splošnega zastoj in gospodarskega boja vsakemu podjetju prepotrebna. Vsak industrijec, obrtnik in veletrgovec, ki se poslužuje velesejma res dobrega renomeja, mora uvideti neprecenljivo korist, ki mu jo nudi taka razstavna institucija s svojo sistematično, vsestransko razvito, ogromno reklamo, saj more samo od nje pričakovati uspehov. Velesejem je organizirana skupna reklama vseh razstavljalcev v prid vsakemu posamezniku.

Odpremljanje uslužben-skega davka.

Delegacija ministrstva financ za Slovenijo v Ljubljani objavlja: Novi zakon o neposrednih davkih nalaga vsem davkoplačevalcem dolžnost, da morajo po lestvici, ki jo vsebuje pravilnik o službenem davku, objavljenem v Uradnem listu št. 31, z dne 31. marca 1928, pri vsakem izplačilu službenih prejemkov odtegovati davek in ga s predpisanim seznamom vseh uslužbencev in delavcev mesečno odpredati pristojnemu davčnemu uradu.

Olajšavo od te dolžnosti mesečnega plačevanja uživajo:

1. Oni delodajalci, ki redoma ne zaposlujejo več kot pet uslužbencev in
2. delodajalci glede hišnega služništva.

Tem delodajalcem je s pravilnikom dovoljeno, da smejo davek odpredati četrtletno in sicer najkasneje 15. dan po preteku vsakega četrtletja. Predpisani seznamek pa morajo delodajalci pod 1. izpolniti za vsak mesec posebej in, ko plačajo davek, morajo davčnemu uradu predložiti seznamke za vse tri mesece.

Za hišno služništvo pa ni treba sestavljati seznamka. Zanje zadošča navadna pismena izjava, v kateri je navesti: ime in priimek posla, višino prejemkov v denarju in odtegnjeni davek.

Če davek ni pravočasno plačan, se računajo od prvega dne po preteku roka pa do dne plačila 6% ne zamudne obresti.

Onim delodajalcem, ki davka ne odpredajo v določenem roku, pošlje davčni urad pismen opomin, naj izroče podpisani seznamek in položne uslužbeni davek v 8 dneh. Če delodajalec tudi v tem roku ne izpolni svoje dolžnosti, odmeri davek davčno oblastvo na podlagi uradnih podatkov. Poleg tega pa mu predpiše še denarno kazen.

Židje in povojno gospodarstvo.

V zvezi ruskih židov v Berlinu je te dni predaval C. F. Schermann o »Židih in povojnem kapitalizmu«. Ker je bilo to predavanje v marsičem zanimivo, ga v naslednjem posnetičemo v glavnih obrisih:

Schermann je naglašal, da so Židje v vseh deželah, kjer živijo, vedno igrali posebno vlogo. S poljedelstvom se Židje ne pečajo; tudi v organizaciji industrije nimajo skoro nobene vloge. Dali niso nobenega Forda, nobenega Kruppa. Pač pa so Židje močno zastopani na finančnem in kreditnem polju, v trgovini in v zapadni Evropi deloma tudi na znanstvenem polju. Ta pravce židovskega duha zamore človek opaziti tudi v teoretskih vedah: v tehniki in sploh eksaktnih naukah so Židje bolj slabo zastopani nego v politični ekonomiji, v finančni vedi in v pravu.

Posledice vojne so prišle do izraza baš v tistih panogah, v katerih so se Židje najbolj udeleževali. Ker je Srednja Evropa razpadla na več manjših držav, zavarovanih s carinskimi obrambnimi pasovi, je trgovina otežkočena. V zvezi s tem je tudi padel pomen Židov za trgovino. Le nekaj še pomenijo v onih državah, kjer radi inflacije in prezadolženosti cvetejo bančni posli.

V Združenih državah Severne Amerike je opaziti emancipacijo industrije izpod jarma bančnega kapitala. Tu igrajo Židje znatnejšo vlogo pri ustanovah, ki služijo kopičenju kapitalov: v bankah, borzah, stavbinskih podjetjih, zavarovalnicah itd.

Ah ste že član »Trgovskega društva Merkur v Ljubljani«? — Če ne, prijavite čimprej svoj pristop!

MEDNARODNA KONFERENCA ZA ZAŠČITO AVTORSKEGA PRAVA.

Začetkom maja se bo vršila v Beogradu mednarodna konferenca za zaščito avtorskega prava, na kateri se bo med drugim razpravljalo o izpremehi in izpopolnitvi Bernske konvencije iz l. 1908. Našo državo bodo zastopali vseučiliški profesor iz Zagreba Milorad Stražnicki, šef uprave za zaščito industrijske svojine D. Šuman in višji uradnik zunanjega ministrstva Dušan Panić.

* * *

PADANJE BREZPOSELNOSTI V AVSTRIJI.

V prvi polovici meseca aprila se je zmanjšalo število brezposelnih na Dunaju za 3895 in znaša 72.440. Napram minulemu letu je letos število brezposelnih na Dunaju za 14.000 nižje. Izboljšanje delovnih prilik je pripisovati zaposlitvi delavcev v stavbeni delavnosti, istolaško pa so se popravile razmere v avtomobilni in električni industriji ter v fabrikaciji vagonov in lokomotiv.

* * *

TEKSTILNA KRIZA V OGRSKI.

V zvezi z izjavo insolventne bračlov Csillag v Debrecinu, katerih pasiva znašajo 325.000 pengö in modne firme bratov Löwy v Budimpešti, opozarjajo strokovni krogi na žalosten položaj ogrske tekstilne branše. Vzrok krize je v veliki konkurenci, ki jo uganjajo posamezne firme in industrije. V dobi inflacije in še po njej, so namreč nastale mnoge tekstilne tvornice, ki niso sposobne za življenje in občutno trpe pod pezo razmer.

* * *

AMERIKANSKI JEKLENI TRUST V LETU 1927.

Poslovno poročilo United States Steel Corporation za l. 1927 javlja, da so bile kupčije bistveno slabše ko v l. 1926.

Produkcija se je morala izvzemši cement, zmanjšati za 10–20%. Leta 1925 se je moglo izrabiti 78,4% celokupne kapacitete jeklenih tvornic, l. 1926 88%, 1927 pa samo 78,9%. Povprečne cene za tona jekla so bile 1927 za 238 dol. nižje ko cene v prejšnjem letu. Kljub temu neugodnemu momentu pa izkazuje poslovno poročilo l. 1927 za zadovoljivo. Po izplačilu obresti in dividend za 475 milijonov obveznic in 360 milijonov prednostnih akcij odpade na navadne delnice 7-odstotna dividenda.

V l. 1927 se je porabilo 25,6 milijonov ton železne rude, 27,4 milijonov premoga in 14,5 milijonov koksa. Produciralo pa 18,8 milij. ton železa, 18,5 milijonov ton jekla in 15,4 milijonov ton cementa. Delavcev je zaposlil jekleni trust l. 1927 232.000. Vsota mezd je znašala 431 milijonov dolarjev. Celokupni promet pa se je zmanjšal za 13%.

* * *

POSOJILNI NACRTI IN VALUTNA REFORMA.

Tri države se pogajajo sedaj za dobavo večjega inozemskega posojila, ki naj omogoči zakonito stabilizacijo valute, Jugoslavija, Rumunija in Bolgarija. Deloma so pogajanja že zelo dolgotrajna, na primer ona Rumunije. Pri teh pogajanjih vidimo večkrat politično primere. Ne bomo govorili o našem posojilu, mislimo na rumunsko; Anglija je napram temu posojilu zelo oprezna, Francija mu je naklonjena, in je prišlo zato tudi do vprašanje v zadnjem času zelo naprej.

Ljubljanska borza.

Tečaj 20. aprila 1928	Povpr. ševanje Din	Ponudbe Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold. . .	22-8725	22-9325
Berlin 1 M.	—	13-5875
Bruselj 1 belga	—	7-9345
Budimpešta 1 pengö . . .	—	9-9262
Curij 100 fr.	1093-50	1096-50
Dunaj 1 šiling	7-9795	8-0095
London 1 funt	276-97	277-77
Newyork 1 dolar	56-70	56-90
Pariz 100 fr.	222-71	223-65
Praga 100 kron	167-96	168-76
Trst 100 lir	298-50	300-50

Občni zbor Zveze za tujski promet.

Prošli petek se je vršil v posvetovalnici Zbornice TOI občni zbor Zveze za tujski promet v Sloveniji. Zbor je otvoril zvezni predsednik načelnik ministrstva trgovine g. dr. R. Marn, ki je ugotovil sklepčnost in pozdravil navzoče, med njimi imenoma: gg. zastopnika ljubljanskega velikega župana vl. svetnika dr. R. Andrejko, zastopnika mariborskega velikega župana vl. svetnika dr. Rateja, oblastnega odbornika prof. E. Jarca, zastopnika mariborske zveze za tujski promet dr. Senjorja, zastopnika SPD g. Hrovatina, zastopnika ljubljanske mestne občine mag. nadsvetnika Govekarja, zastopnika Zbornice TOI dr. Plessa, blejskega župana dr. De Gleria, iz Kranjske gore Lavtičarja, kamniškega župana Kratnerja, zastopnika poštne direkcije tajnika Sirnika, senjorja v pospeševanju tujskega prometa dr. Gregoriča, Jeana Schreya, zastopnika Autokluba dr. Pavlina in druge.

Vsak udeleženec je dobil tiskano poročilo o delovanju Zveze za tujski promet v preteklem letu. Predsednik dr. Marn je v svojem poročilu pojasnil odnosa Zveze napram »Putniku« in poudarjal, da je z določbo novega finančnega zakona, po kateri lahko prometni minister sklene definitivno pogodbo s »Putnikom« za prodajo železniških kart, dana solidna podlaga za nadaljno delo, ker oddaja družba »Putnik« ves svoj čist dobiček od te prodaje za propagando tujskega prometa. Ako se upošteva, da dobiva zveza na članarini samo 16.000 dinarjev letno, izdaja pa okoli 100.000 dinarjev za propagando, je doseženi uspeh gotovo velikega pomena. V bodoče bo na ta način mogoče vršiti ne samo v večjem obsegu propagando za tujski promet, temveč tudi dajati letoviščem večje podpore za olepšavo in druge namene. V načrtu je tudi gradnja zasilnih hotelov, za katere je »Putnik« že izdelal načrte, razen tega pa bo treba skrbeti, da se slovenski letoviški in zdraviliški kraji modernizirajo v toliko, da se bo lahko poletna sezona podaljšala z zimo.

Po poročilu blagajnika g. Štruklja je imela zveza 156.738 Din dohodkov, 143 tisoč 678 Din stroškov, torej 13.059 Din prebitka. Imovina zveze znaša 225.957 dinarjev.

V imenu nadzorstvenega odbora je dr. V. Gregorič predlagal, naj se izreče odboru absolutorij, kar je bilo soglasno sprejeto.

Predsednik dr. R. Marn je nato predlagal, naj občni zbor izreče zahvalo zveznemu uradništvu, predvsem pa ravnatelju g. Pintarju za vestno delo. Kakor ta, je bil soglasno sprejet tudi predlog, da naj ostane članarina v dosedanji višini.

Pri slučajnostih je bil sprejet predlog ravnatelja dr. Štera iz Rogaške Slatine, naj Zveza za tujski promet v sporazumu z mariborsko zvezo prične izdajati svoj vestnik za tujski promet. Vestnik bi služil ne samo za tujsko propagando, temveč tudi za točno vodstvo statistike o tujskem prometu, ki je izredne važnosti.

V pripravljani odbor za izdajanje vestnika so bili izvoljeni: mag. nadsvetnik Fr. Govekar, mag. ravnatelj dr. Ivo Šubić iz Celja, prof. dr. Sarabon, ravnatelj dr. Šter iz zvezni ravnatelj g. Pintar.

Nato je dr. C. Pavlin poročal, da namerava Autoklub kr. SHS letos meseca maja prirediti na povabilo nemških avtomobilistov izlet v Nemčijo. Predlagal je, naj stopi Zveza za tujski promet v stik z avtoklubom, da bo ta izlet uporabila za propagando za naše kraje. Nadalje je prosil, naj zveza posreduje pri merodajnih činiteljih v prometnem ministrstvu, da se smuška sezona in železniške ugodnosti z njo v zvezi podaljša od 1. aprila do konca junija.

Tajnik Zbornice TOI dr. I. Pless je govoril o glavnih tujskoprometnih akcijah, ki jih je podvzela zbornica na lastno inicijativo v zadnjem času. Medtem, ko se je upoštevalo naše predloge pri sestavi voznega reda, so ostale neupoštevane želje glede tarif. Predlagana degressija se je sprejela sicer za potniške, ne pa za brže vlake. To tarifo smatramo za prvo koncepcijo, ki jo bo treba razgraditi. Razmerje cen med razredi bo treba omiliti. 86% potniškega prometa se vrši sedaj v III. razredu! Zastopnik zbornice

v tarifnem odboru bo vztrajal na tem, da se bo tudi pri tarifi absolutno upoštevalo zbornične predloge. Bolna točka našega prometa je zgradba trikota na Zidanem mostu. Ta akcija se bliža realizaciji in je prva tranša za kritje stroškov tega dela v iznosu 3 milijonov dinarjev v letošnjem finančnem zakonu. — Zbornica je ponovno intervenirala, da se zgradi drugi tir na progi Zidani most—Zagreb. — Paziti bo treba, da se nas pri polaganju kablov ne okrajša, ker so doslej projektirane samo proge Beograd—Zagreb—Maribor, odnosno Beograd—Subotica—Maribor. — Podvzela se je akcija za zopetno uvedbo pavšaliranja pri telefonskih pogovorih. — Na zagrebškem kongresu je zbornica med drugim zahtevala, da likvidira država iznos 25 milijonov, koje dolguje cestnim odborom, da tako omogoči temeljito popravilo cest in obnovo cestnega omrežja. — Nadalje je govornik poročal glede predlogov, ki jih je stavila zbornica za zboljšanje avtomobilnega prometa, za znižanje taks, za odpravo točilnih taks i. dr. Ob koncu povdarja, da bi se moralo pozvati lokalne faktorje, naj bi sami pripomogli do zgradb modernih hotelov v naših letoviščih. V hranilnicah je naloženih okoli pol milijarde dinarjev. Kaj bi se dalo v Sloveniji ob dobrem razumevanju tujskoprometnih interesov s smotrenimi investicijami tudi minimalnih delov te vsote doseči?

Oblastni odbornik prof. Jarc je poudarjal, da se oblastni odbor v polni meri zaveda važnosti tujskega prometa. Akcija oblastnega odbora je sedaj predvsem usmerjena na tem, da se zboljšajo ceste, kar se bo tudi doseglo, ker bo letos dobila oblast od države denar, ki ji ga država dolguje na cestnih dokladah. Izposlovalo se je, da se je dalo za Veliko noč cestnim odborom 1 milijon dinarjev. Prav tako se oblastni odbor bavi z mislijo organizacije autobusnega prometa po deželi.

Zastopnik Autokluba dr. C. Pavlin je priporočal, da bi se zavzelo za uvedbo motornih voz na železnicah v Sloveniji, kar se je predlagalo že na lanskoletnem zboru.

Blejski župan dr. De Gleria je naglašal potrebo, da bi Bled, Kranjska gora in Bohinj izdajali skupne prospekte, kar bi vsekakor zmanjšalo stroške. Predsednik dr. R. Marn je pri tem povdarjal, da naj bi društva pred izdajo kakih propagandnih tiskovin obvestila zvezo o tem, da jih gmotno podpre in da se stvar tudi bolje organizira.

Zastopnik SPD g. Hrovatin je priporočal, naj se skuša z intervencijami doseči, da ostanejo tudi v letošnji sezoni izletniški vlaki v istem številu kakor lani,

obenem z vsemi dosedanjimi voznimi olajšavami.

Predsednik g. dr. R. Marn se je nato zahvalil vsem navzočim, zlasti pa govornikom za podane predloge, ki jih bo zveza v polni meri upoštevala, ter zaključil lepo uspešno zborovanje.

O ŠILINGIH.

V drugi polovici maja pričakujejo izdajo avstrijskih dvojnih šilingov (po 2 šilinga). Najprvo bodo spravili v obtok okoli 3 milijone kosov. Za napravo dvojnih šilingov bodo porabili deloma srebro, ki so ga dobili iz novcev po 1 šiling, vzelih iz prometa; izkazalo se je, da je potreba glede teh novcev krita. Avstrijska kovalnica denarja je zaposlena sedaj tudi še s kovanjem drugih novcev (cekinov, novcev v zlatih šilingih, tolarjev Marije Terezije). Novi avstrijski bankovci po 20 šilingov v manjši obliki so že naliskani in bodo prišli v najbližjem času v promet. Nove bankovce po 50 šilingov bodo izdali v letošnji jeseni. Povpraševanje po tolarjih Marije Terezije je zmeraj večje.

* * *

AMERIKA SE NE NAMERAVA PRIZNATI SOVJETSKE VLADE.

Bržkone iz razloga, ker so se pričele po Ameriki širiti govorice o skorajšnjih spremembah v politiki vlade Zedinjenih držav napram sovjetski Rusiji, je zunanje ministrstvo izdalo komunique, glasom katerega vlada nima namena spreminiti svoje stališče napram Rusiji, vsaj toliko časa ne, dokler bodo sovjeti vztrajali pri svojem programu: izzvati svetovno revolucijo. Ministrstvo sodi, da bi bila kakršnakoli sprememba brez pomena in koristi. V dokaz temu navaja v svojem naznanilu izkušnje, ki so jih pridobile v tem pogledu druge države. K tej svoji izjavi pa pristavlja ministrstvo, da je ameriški izvoz v Rusijo kljub temu, da njena vlada z ameriške strani še vedno ni priznana, razmeroma večji, kot izvoz v Anglijo ali Nemčijo. To naj bi bil jasen dokaz, da ameriško priznanje sovjetske Rusije tudi iz gospodarskih ozirov še vedno ni nujno potrebno.

* * *

ZASTOPNIKA ZA JUGOSLAVIJO IŠČE ČEŠKA TOVARNA.

Prvorazredna češkoslovaška tovarna išče zmožnega in v stroki dobro vpeljanega zastopnika ali tverdko, kateremu bi mogla oddati svoje zastopstvo za Jugoslavijo moških in ženskih volnenih šulp za klobuke in klobukov. Bljže podrobnosti lahko dobijo interesi pri tujakšnjem konzulatu češkoslovaške republike.

Iz naših organizacij.

Trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani: Iz tajniškega poročila, podanega na občenem zboru dne 18. i. m., posnemamo: Odsek za učne tečaje je deloval v preteklem letu še dokaj zadovoljivo. Letošnji tečaji, ki so se pričeli 15. novembra 1927 ter še deloma trajajo, so bili dobro obiskani. Prijavljenih je bilo skupno 42 članov. Imeli smo sledeče tečaje: Nemščina in italijanščina, oboje v nižjem tečaju, srbohrvaščina, slovenska in nemška stenografija. Knjigovodstvo smo morali opustiti, ker je premalo priglašencev. Vsi tečaji so se vršili v društvenih prostorih. Želimo, da bo prihodnje leto posej učnih tečajev boljši, pa poskrbimo svoj čas za pravočasno obvestilo članov. — Pod vodstvom gospoda Pavla Fabianijsa smo priredili dne 4. septembra 1927 izlet na Grosuplje ter smo si ogledali županove podzemne jame na Taboru pri Ponovi vasi. — Vsled prepričlega odziva plesni odsek letos ni priredil običajnih plesnih tečajev in tudi ne Miklavževega večera. — V prošlem letu smo priredili 2 jourfixa. Prvi se je vršil 12. maja 1927 in je ob tej priliki predaval gospod dr. Viktor Murnik o jako zanimivem predmetu »Gospodarstvo in telovadba«. Drugi jourfix je bil 29. oktobra 1927. Ta večer smo razdelili lepe diplome svojim častnim članom. Oba večera, ki sta prav lepo uspela, sta sodelovala društveni pevski zbor in orkester. Glavna društvena prireditelja je bil Trgovski ples, ki se je dobro obnesel. Obisk je bil letos številnejši, prebilk je bilo okoli 3000 Din. Največja zasluga na tej prireditvi gre požrtvovalnemu delu članov prireditelne nega odseka, na čelu jim gospod Pavel Fabiani, vsem gg. odbornikom ter vrlemu društvenemu orkestru pod vodstvom gospoda Vilka Lampela. — Dne 27. oktobra, 3. in 9. novembra 1927 so se vršila predavanja akademskega slikarja gospoda profesorja Ivana Vavpotiča o aranžiranju izložbenih oken ob obilni udeležbi ter lepem zanimanju članstva. — Steber našega društva je naš pevski zbor, ki ga je do nedavno vodil gospod Fran Melicer in pevovodja gospod Mirko Premelč. Po odstopivšem Melicerju kot načelniku pevskega odseka je prevzel njegove posle gospod Milan Kovač. Ob tej priliki je izrekel odbor gospodu Melicerju za njegovo trudapolno delo toplo zahvalo. Zbor je nastopal pri jourfixih in pri pogrebih članov. Zbor pridno vežba za nadaljne nastope in upamo, da se bo trajno dovrševal. — Društvena knjižnica šteje okoli 1500 knjig, po potrebi bi jo izpolnili, pa žal ni listega zanimanja, kakor bi ga bilo želeli. — Trgovski koledar je

izdalo društvo tudi za letošnje leto pod uredništvom našega starega prijatelja gospoda Franca Zelenika. Prodali smo ga nekoliko več nego lani, tudi gmojni uspeh je znatno boljši, vendar bi ta lepa publikacija naša zaslužila, da se še vse bolj razširi med trgovstvom. — Najbolj živa vez za naše članstvo, osobito ono iz dežele, je pač naše glasilo »Trgovski Tovariš«, ki pod uredništvom našega zaslužnega podpredsednika Josipa Kavčiča redno mesečno izhaja ter ugaja našemu članstvu. Da pridobimo novih članov, oziroma naročnikov za list, smo na inicijativno gospoda Jos. Kavčiča razposlali 417 tim Irgovcem širom Slovenije prvi dve letošnji številki »Trgovskega Tovariša« na ogled. Žalibog v krogu Irgovcev za naš priznani lep in dober list ni zanimanja, ki ga zasluži naše glasilo. Vabilu na pristop k društvu se je odzvalo le malenkostno število Irgovcev. Premnogo Irgovcev pogrešamo v svojih vrstah. Zdi se nam krivo, da je število sočudnikov v našem društvu za mnogo večje nego število Irgovcev. — Društvo ima v zalogi 894 izvodov knjige Kuder »Menično pravo« in 1117 komadov Sič »Trgovska korespondenca«. Knjigi se ne razpečavata, kakor bi bilo želeli. — Posredovalnica za službe je imela 600 poslovnih števil. Izkazov prošlih služb smo razposlali 819, prošlih mest je bilo prijavljenih 118. Uspešno se je posredovalo, v kolikor nam je bilo naznanjeno, v 82 slučajih. Dohodki posredovalnice so znašali Din 1171.— Izdatki Din 583'50 par, torej prebitok Din 587'50 par, kar za krije stroškov ne zadošča. Primanjkljaj moramo kriti iz rednih dohodkov. Pripomniti moram, da posredovalnica posluje za člane in poslodavce brezplačno, za oslale pa proti malenkostni odškodnini. — Razen posredovalnice je došlo društvu še 832 dopisov. — Društvo šteje z današnjim dnem naslednje število članov: 1 častni predsednik, 9 častnih članov, 31 ustanovnih članov, 48 podpornih članov nastavlencev, 669 rednih članov nastavlencev, 290 rednih članov Irgovcev in 8 podpornih članov Irgovcev. Skupno torej 1086 članov ter 213 naročnikov lista. List »Trgovski Tovariš« je izhajal l. 1927 v nakladi povprečno 1800 mesečno. — Društvo je bilo v ozkih slikah s Trgovskim društvom v Celju in Mariboru in je naše glasilo tudi njih glasilo. Odbor je imel 8 rednih in eno izredno sejo. Posle tajnika je z novembrom prevzel gospod Josip Winter, g. Černe pa vodstvo pisarne.

Razširjajte »Trgovski list«!

Ivan Hribar:

Moji spomini.

25. Anton Askerc.

Citajoc v »Ljubljanskem Zvonu« pesmi »Gorazdovec«, začelo se je v meni vzbujati zanimanje za pesnika. Poizvedoval sem, kdo se skriva za tem pseudonimom in sem izvedel, da je to kaplan Anton Askerc.

Pot me je zanesla v Saleško dolino, kjer je Anton Askerc kaplanoval v Skalah. Obiskal sem ga. Ko sem se mu predstavil, se je razveselil, kajti poznal me je po časniških poročilih iz mojega delovanja v narodnih društvih ljubljanskih. Razpredel se je med nama živahen pogovor o Ljubljani, o ljubljanskih razmerah, o Jurčiču in Gregorčiču in ločila sva se, ko me je spremljal po bregu od cerkve navzdol, ko da bi bila že davna znanca. Od tega časa sva si dopisovala in obiskoval sem ga, kadarkoli me je pot nesla mimo njegovega bivališča. Največkrat sva se sešla v Šmarju pri Jelšah, ko sem se ondi skozi vozil v Rogaško Slatino. Nikdar nisem skozi Šmarje potoval, da se ne bi bil oglasil pri njem.

Tistokrat je Askerc že čutil nenaklonjenost svojih duhovnih predstojnikov, nenaklonjenost, ki jo je izrazil s kritiko o njegovih pesniških proizvodih Anton Mahnič. Kakor nad Simona Gregorčiča — samo še z večjo vehemenco — se je namreč Mahnič vrgel nad

Anton Askerc.

Antona Askerca. V tem ko je vse Slovenstvo občudovalo genij Gregorčičev in Askercjev, iskal je Mahnič v njunih poezijah misli, ki so se mu zdele za Slovence nevarne ter je na njih snoval ostro kritiko proti njima. Mahniču je bilo očitno do tega, da zagreni obema veselje do delovanja ter tako izsili njun molk. Pri Gregorčiču se mu je to deloma posrečilo, kajti bil je mehke narave in zelo občutljivega srca. Askerc pa je bil iz družega kova: čim hujši so bili napadi Mahničevi, tem trdnjeje je stal s svojim prepričanjem. Z svo odločnostjo je ponosno izjavil, da ga vsi ti napadi ne odvrnejo od dela, temveč da ga k delu le vzpodbujajo, češ da v Mahniču vidi fanatika, ki bi rad okoli slovenskega naroda potegnil kitajski zid, preko katerega naj bi do njega ne prišla luč spoznanja. — Vendar pa je tudi Askerc težko nosil razne šikane škofa in ordinarijata. Bil je namreč ponovno klican v Maribor vsled tega, ker so se na podlagi izjav, o katerih mnogokrat ni izvedel, odkod so prihajale, vršile proti njemu preiskave. A Askerc kljub temu ni klonil duhom, temveč je njegova Muza izvajljala krepkejšo in krepkejšo akorde pevski liri. Askerc je postal v tej dobi naš najrazvitejši epik, glasnik naše žalostne preteklosti in boljše bodočnosti, katero dosežemo z delom in trudom.

Ko sva z dr. Tavčarjem začela izdajati »Slovana«, povabil sem tudi Askercu, naj bi sodeloval; zlasti bi bil rad videl, da bi bil v »Slovanu« priobčeval svoje pesniške proizvode. A kljub temu, da sva si bila dobra prijatelja, nisem ga mogel k temu pregovoriti; pošiljal mi je le semtertje kako notico, zadevajočo Slovanstvo. Večkrat mi je pa pripovedoval, da z veseljem čita »Slovana« in da je z njim izpolnjena v naši žurnalistiki že davno zevajoča vrzel. Ob neki priliki, ko sva sedela v Šmarju v skromni njegovi sobici, kritikoval je jako ostro nek članek, češ da je preveč avstrijanstva v njem. Ko mu po končani kritiki povem, da sem članek napisal jaz, ter mu razložim, zakaj sem si to taktiko izbral, nasmeje se ter pristavi: »E, pa dobro; mislim, da kritiko ravno tako lahko preneseš, kakor

jaz in da te zaradi moje kritike istotako ne bode konec, kakor mene ni bilo zaradi Mahničeve.« — Po letu 1890. pravil mi je Askerc večkrat, da misli stopiti v pokoj, češ da postane na ta način popolnoma neodvisen in da se potem lahko posveti samo literarnemu delovanju. Razglabljala sva o tem na dolgo in široko in opozoril sem ga, naj to dobro premisli, kajti pokojnina, ki jo dobi kot duhovniški umirovljenec bode tako majhna, da od nje živeti ne bo mogel, z literarnim delom pa da si človek pri nas — in v tistih časih je bilo tako — komaj zasluži slane kropa. Priznaval je to tudi sam, a vendar je, kadarkoli sva se sešla, naglašal, da mu je njegovo službeno razmerje neznosno in da ga najbolj peče hinavstvo, katero vidi v tem, da mora kazati ceremonijozno pobožnost. Tudi ga je jezilo — in mnogokrat je to poudarjal — da je stal pod nadzorstvom tercijalk, ki so imele pravico tožiti ga ordinarijatu in škofu in katerih pritožbe so se jemale celo za podlogo preiskavam.

Po Mahničevih napadih na Askercu sem spoznal, da on in njegovi patroni ne bodo mirovali, dokler ga — če se sam ne umakne — ne spravijo ob kruh. V nikakem dvomu nisem bil, da mu pripravljajo »suspensionem a ministerio magisterioque« (odvzete pravice, da mašuje in poučuje). Jel sem se torej ozirati okoli sebe, kje bi se mogla najti zanj kaka druga primerna služba, katera bi mu omogočila slovstveno delovanje brez utesnjevanja in brez šikan. Dogovorila sva se najprej z dr. Danilom Majaronom, da mu je ponudil službo urednika »Slovenskega Naroda«. To ponudbo je odklonil. Kljub temu sem mu jo kasneje, po dogovoru z dr. Karlom Trillerjem, ki je nekaj časa vrejel »Slovenski Narod«, ponudil zopet. Tudi to ponudbo je odklonil. Po smrti kanonika Karola Kluna, mislil sem na njegov kanonikat in sem o stvari pisal Askercu. Iz razlogov, ki dokazujejo njegovo, vsake zvižanosti čisto dušo in kažejo njegov značaj v najsijajnejšem svitu, je misel na kanoniško čast kar a priori odklonil.

(Dalje prihodnjik.)

Trgovina.

Trgovinska pogodba med Združenimi državami in Lotvinsko. Zastopniki Združenih držav Severne Amerike in Lotvinske so danes podpisali tu, v Rigi, trgovinsko pogodbo, sklenjeno med obema državama.

Sladkor. Na sladkornih trgih se je razširila vest, da je kubanski predsednik Machado proti podaljšanju restrikcijskih odredb v pridelovanju trsnega sladkorja in da mora poiskati Kuba v bodočih letih drugih sredstev. Sicer so sledili tem vestem demenliji, vseeno je pa trdna tendenca prejšnjih tednov izginila; zaupanja v dobro voljo Kube po zadnjih poročilih pač ni več. Prihajajo k temu še druga poročila o Kubi, ki govorijo o močni opoziciji proti restrikcijskim odredbam v sedaj praktični obliki in ki navajajo kričeče slučaje o nepravilnostih pri razdelitvi konfingentov. Beremo tudi, da bo angleški minister Churchill v zadnjih dneh tekočega meseca napovedal najbrž izdalno znižanje angleške carine na surovi sladkor. Namen naj bi bilo podpiranje angleških rafinerij proti konkurenci inozemskega rafinadnega sladkorja. S tem bi bile pa močno oškodovane produkcijske dežele surovega sladkorja z večjo kot 98% polariteto. Avstralija in Mauritius sta zato že zahtevala, naj se zniža tudi carina na visokovredne vrste.

Industrija.

O mednarodnem kartelu umetne svile. Nemške, italijanske, belgijske, holandske in češkoslovaške tovarne umetne svile so sklenile dogovor, v katerem se industrije teh dežel zavežejo, da si bodo med seboj izmenjavale vsa odkritja in vse zaključke raziskavanj in poskusov ter da bodo zasledovale isto politiko glede cen izven dogovora je zaenkrat še Francija, a se pogajanja z uspehom nadaljujejo.

Promet.

Avtomatična telefonska centrala v Sarajevu. Tekom letošnjega leta dobi tudi Sarajevo svojo avtomatično telefonsko centralo. Cela sarajevska centrala, ki je še v dobrem stanju, se prenese v Split, kjer se telefonska centrala znatno razširi.

Zračna proga Brindisi-Valona je otvorena. Dne 19. t. m. se je otvorila nova zračna proga Brindisi-Valona. Prvega poleta se je udeležil tudi poslanec Gray, ki bo svojo pot iz Valone v Tirano istofako nadaljeval z letalom.

Prva radio-oddajna postaja za Maroko. V Casablanci v Maroku je bila danes na slovesen način otvorena prva radio-oddajna postaja za Maroko.

Dnevni zračni promet med Benelkami in Dunajem. Kakor poroča agencija »Roma« se bo s 23. aprilom pričel zračni promet na progi Benelke-Dunaj v večjem obsegu. Letala, ki so skrbela za zvezo med obema mesloma po trikrat na teden, bodo odslej odhajala z Dunaja in Benelk dnevno.

RAZNO.

Imenovanje novega jugoslovenskega konzula v Trstu. Kralj je podpisal obširen ukaz o premeščenju in napredovanju diplomatskih uradnikov. Za generalnega konzula v Trstu je bil imenovan Momčilo Jurišić, ki je služboval doslej kot poslaniški svetnik pri jugoslovenskem poslaništvu v Madridu.

Vinjete VIII. Ljubljanskega velesejma. Gospod minister pošte in telegrafa je dovolil, da se smejo nalepljati na vse pisemske pošiljke pošiljke vinjete kot reklama za to prireditelje. Vinjete so zelo okusne v raznovrstni izpeljavi. Uprava velesejma jih tvrdkam dostavi brezplačno ter jih naproša, da se pridno poslužujejo teh vinjet.

Ladja izginila. Paroplovna družba Lloyd je že nekaj dni sem v velikih skrbih, kje neki se nahaja angleška motorna ladja »Asialic Prince«. Ta ladja je peljala en milijon dolarjev zlata iz New Yorka čez Los Angeles v Kobe. Dne 28. februarja je ladja zapustila Lon Angeles v Kaliforniji in od tedaj ni o njej nobene vesti. Tovor je bil visoko zavarovan. Amerikanske ladje so ladjo iskale, a zaman; sedaj so iskanje popolnoma opustile. Na ladji je bilo dvaindvajset Angležev in trideset Kitajcev.

Poplave v Rusiji. — Iz raznih krajev uniže poročajo o velikih poplavah. V bližini Rostova je Don prerastel bregove in je voda preplavila več vasi. Deset mostov se je podrlo. Del mesta Nišnjinovgorod je istotako pod vodo. Tudi okolici in mestu Briansku grozi poplava.

PO SVETU.

Avstrijsko posojilo v Ameriki bo prišlo pred ameriški senat najbrž še v tem mesecu in pravijo, da bo ugodno rešeno.

Produkcija sladkorja v Avstriji se je v kampanji 1927/28 napram kampanji 1926/27 zelo dvignila; znašala je ca. 1 milijon met. stolov, prej pa 797.000.

Marčno poročilo Britansko-ogrške banke se bavi z vprašanjem inozemskih kreditov in ugotavlja, da je v deželo pritekajoči kapital bistveno pripomogel k prelevitvi in racionalizaciji industrijske produkcije.

Vsepoljski sindikat za eksport cementa je perfekten. Centrala v Varšavi

vodi eksport v baltiške in skandinavske pokrajine, v Anglijo in njene kolonije, v Palestino, Sirijo in v Turčijo. Prodajo v Južno Ameriko vodi še dunajski oddelek organizacije, a na koncu leta 1928 jo odda varšavski centrali.

Lesno banko in lesno borzo bo ustanovila zveza poljskih lesnih industrijcev, zadnjo zlasti za ureditev razmer na domačem trgu.

Novo tovarno umetne svile z glavnic 2.700.000 funtov so ustanovili v Angliji.

Češkoslovaške železne tovarne so bile v prvem četrtletju tako za dom kot za eksport z naročili dobro preskrbljene. Konfingentirano produkcijsko kvoto so vseskozi zelo prekoračile.

Dvanajst slovaških lokalnih železnice s skupno progo 526 km še ni podržavljenih. Država se bo pogodila z inozemskimi interesenti, zlasti s švicarskimi in belgijskimi, dalje bo stopila v stik z zastopniki inozemskih glavnih skupin in upa, da bo do jeseni podržavljenje pod streho.

Kovinska industrija v Avstriji je v znamenju neprestane koncentracije in racionalizacije.

Glede tvorbe mednarodnega sindikata cinka so se posvetovali v Bruslju in so sklenili, da ne bodo določili cen. Ureditev cen naj se vrši na dosedani način. Ker poljski zastopniki niso bili navzoči, sindikat v aprilu še ne bo ustanovljen.

Oblok bankovcev v Bolgariji je znašal na koncu marca 3 milijarde in 638 milijonov levov, kovinsko in devizno krije pa 1 milijardo in 458 milijonov levov.

Za dvig bolgarskega poljedelstva je izdelalo bolg. poljedelsko ministrstvo zakonski načrt, ki pooblašča Bolgarsko Agrarno banko, naj nakupi na račun države v inozemstvu za 90 milijonov levov poljedelskega orodja in poljedelskih strojev ter naj jih odda poljedelskemu prebivalstvu z 20-odstotnim popustom.

Boržni krediti na newyorški borzi so dosegli v marcu rekordno višino 4640 milijonov dolarjev in so se dvignili napram prejšnjemu mesecu za 317 milijonov dolarjev. Nasproti odnosnemu dnevu lanskega leta znaša dvig 1350 milijonov dolarjev.

Vrelec nafte se je pojavil v vzhodni Gornji Šleziji; izbruh se izvrši vsakih 20 minut. Ni nič čudnega; ves zunanji rob Karpatov je poln petroleja.

O svetovnem gospodarskem položaju leta 1927 priobčuje Mednarodna trgovska zbornica v Parizu izpod peresa predsednika Pirelli-ja izčrpno poročilo. Poročilo obsega delajlirane podatke o gibanju cen in produkcije v vseh evropskih in izvenevropskih deželah, da-

lje podatke o zunanji trgovini, o meznem gibanju, o prometu, finančnem položaju držav itd. Za narodne gospodarje je nabava tega poročila vsekakor priporočljiva.

Končni načrt za zgraditev železnice skozi Saharo bodo predložili še letoš. Dolga bo 2800 km, gradili jo bodo pričeli na severu in na jugu obenem, kilometer bo stal okoli 300.000 frankov, obratovali bodo pričeli najbrž leta 1936.

Češkoslovaška je eksportirala lani 1.840.000 ton črnega premoga, prav nekaj malega manj kot leta 1926, ko ga je eksportirala 1.880.000 ton; pa je bilo leto 1926 štrajkovno leto na Angleškem. Izvoz rjavega premoga je znašal lani 2.960.000 ton, izvoz koksa 760.000 ton, oboje za nekaj malega več kot v letu 1926.

Na Japonskem in Kitajskem je povpraševanje po srebru prav živahno. Tudi Sudan in Arabija zelo povprašujeta po srebru.

Indijci se upirajo vpeljavi zlale valute, ker bi s tem zgubilo srebro na vrednosti ter bi se na ta način v srebru naloženo narodno premoženje zmanjšalo.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 4. maja t. l. ponudbe glede dobave 10 garnitur kompletnih nepremočljivih rudarskih oblek. — Direkcija državnega rudnika v Zabukovci pri Celju sprejema do 5. maja t. l. ponudbe glede dobave 900 m jamskih tračnic. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 3. maja t. l. pri Intendanturi Vrbaske divizijske oblasti v Banja Luki glede dobave 95.000 kg ovsa. — Dne 10. maja t. l. pri Komandi 21. pešadijskega polka češkoslovaškega v Skoplju glede dobave desk in gred. — Dne 11. maja t. l. pri 39. pešadijskem polku v Celju glede dobave živil (zdrob, fižol, sladkor, konzervirana kava). — Dne 14. maja t. l. pri Komandi 45. pešadijskega polka v Mariboru glede dobave živil (testenine, fižol, riž, ješprenček, zdrob, bela moka, masl, jedilno olje, kis, cikorija, pražena kava, sladkor itd.). — Dne 15. maja t. l. pri Intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 2650 kg masli. — Dne 11. maja t. l. pri Ministrstvu vojske in mornarice, odelenje za mornarico v Zemunu, glede dobave barv, lakov in čopičev; dne 12. maja t. l. pa glede dobave 60.000 metrov platna. — Dne 14. maja t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave 8000 komadov hrastovih pragov.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrtništvo in industrijo v Ljubljani interesantom na vpogled.

VELETRGOVINA
A. ŠARABON
v Ljubljani
priporočila
špecerijsko blago
raznovrstno žganje,
moko in deželne pri-
delke. - Raznovrstno
RUDNINSKO VODO
Lastna pražarna za
kavo in mla za dišave
z električnim obrotom.
Ceniki
na razpolago!

Najboljša
so še vedno Puch-kolesa!
Solidne cene! Plačljivo tudi na obroke!
IGN. VOK, Ljubljana - Novo mesto

Prometni zavod za premog d. d.
Ljubljana
prodaja po najugodnejših cenah in samo na debelo
PREMOG, domači in inozemski za domače
kotle in industrijske vrste
KOVAŠKI PREMOG vsak
vrst
KOKS, koks, plav-
žarsti in plavki
BRIKETE
Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani
Miklošičeva cesta 12/1.

Star
časopisni
papir
na prodaj!
Več v upravi lista.

Veletrgovina
kolonijalne in
špecerijske robe
IVAN JELAČIN
LJUBLJANA

HALOGA sveže
pražene kave,
mletih dišav in
rudninske vode.
Točna in solidna
posredba!
Nabavajte cenik!

TISKARNA MERKUR **LJUBLJANA**
TRG.-IND. D. D. **GREGORČEVA 23**
Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin. * Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, tabele, vabila, lapake, poselnice itd. * **LASTNA KNJIGOVESNICA.** * **TELEFON. 57. 2532.**

Ureda dr. IVAN PLANK. — Za Trgovsko-industrijsko d. d. »MERKUR« kot odgovarjajoča in odgovarjajoča: A. ŠEVER, Ljubljana.